

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Udrag fra Antonius i Paris

Citation: Claussen, Sophus: "Antonius i Paris", i Claussen, Sophus: *Antonius i Paris*, udg. af Jørgen Hunosøe ; Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, [i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab], cop. 1990, s. 320. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-claussen01-shoot-idm140218342194528/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Antonius i Paris

Foreløbig har hun været *Grevinden af Luna* (jf. s. 198); nu bringer hun ham efterhånden tilbage til den *natur*, som han hidtil er veget tilbage for. *Hun* fanger ham ind med sin krop og sine ord: på hendes læber vil han i *et Kys tilbede Ordet* – hvorpå *han* fanger hende ind og bærer hende ind på sit hotelværelse.

Broen er bygget – og de flytter sammen til et badested, fjernere fra denne verdens øjne.

Her gennemlever de i løbet af et par måneder en kærlighedshistorie, der i sin lette sensualitet, sin underfundighed, ynde og samtidig radikale særhed er anderledes end noget andet beskrevet i dansk litteratur. Alt sammen i en ramme af festlig og høvisk sir: *Og henne fra Kirketaarnet lod atter det middelalderlige Klokkespil som en stivbenet Ridderdans i Jern og Plade* (s. 269).

Hvem er denne kvinde? Først og fremmest er hun ikke mindre end Célimène, som hun ligner med sine *snorrette Bryn* og et væsen, der synes at sige: *Drik ikke med mig i Vin! Drik mig til med dine Øjne alene* (s. 255). Derudover er hun en fortællerske og en forfører, der synes at kende Silvios behov og på en gang bevidst og samtidig totalt uselvisk véd at følge dem. I samtiden en excentrisk eventyrske, der har sat sig ud over alle normer – jf. f.eks. den lille Luigi's manglende respekt for hende – en iscenesætter: valfarten genoplever Silvio i sengen en tidlig morgen (s. 277), og endelig en drømmerske og sandsigerske, hvis profetier og visioner viser sig gyldige¹⁴. Derfor følger hun drømmen, hvor sommerfuglen (døden) befaler hende at klæde sig i rosenrødt: (...) *festklædt vil jeg vandre lige ind i Døden, hvis du forlanger det af mig*.

Vi er her ved historiens mørke punkt, der sluger alt det lys, der ellers glitrer over siderne. Hvordan kan *døden* forbindes med al den sir og fest, der ellers udfoldes?

Claussen synes selv, at han må minde om baggrunden og forudsætningerne, for pludselig springer han i *Et Kapitel om Farveglæde* tilbage i kronologien og skildrer en kultrogssværtet Silvio i Rapallo før mødet med Clara. Igen ser vi ham fristet af altfor imødekommende kvinder, som han ruster sig imod gennem arbejde: *thi jeg vil arbejde – arbejde gigantisk paa et Værk om de ældste Broer i Italien* (s. 275). Den holdning får sin beske kommentar med på vejen gennem beretningen om bryde-

ren Lenau, der får en tung kampesten lagt over brystet; to mænd søger så at klove den med tunge hamre. Silvio oprøres over tilskuernes skinhellige holdning: dels ønsker de forestillingen standset, dels stiger deres forventning, som byrderne bliver tungere. Han væmmes ved *denne Lyst til at opsøge Lidelse, denne fælles Ynkelyghed, dette Hang til Selvplageri* (s. 276) – men er det ikke også hans egen situation? Som igen er lig *hans kristne Ven, Asketen N.N.'s*?

Her knyttes så forbindelsen tilbage til valfarten og dens genoplevelse i sengen, hvor en tidlig vågen Clara har strøet blomster over hans sengeleje – hvad der får ham til at mindes udflugten – og læseren til at tænke på begravelse og stilfuld død.

Det er unægtelig nærliggende at projicere Pietà-billedet henover Silvio-Clara-forholdet. Men den lidelse og sorg, som tidligere i bogen blev forbundet med kærlighedsforholdet, er her forsvundet.

Lidelsen opsøges ikke, men ligger som en fælles klangbund bag en kærlighed, som ikke er fremmed overfor naturen, men som også gradvis løfter sig ud af den. Silvios eros er ikke mere dæmoniseret eller splittet (slangebilledet s. 278), han er *som en nyfødt og tror paa alt: Guder besjæler atter Jorden og Luften og Havet*. Verden bliver virkelig en *Eventyrbog*, der læst rigtigt vidner om *en aandelig Verdensorden*, der udkrystalliserer sig omkring et enkelt punkt: Claras hengivne og selvopofrende kærlighed.

For at gøre historien færdig lader forfatteren generøst Clara forlade Silvio – og denne står nu tilbage med *Følelsen af en ulyre og ubetalelig Taknemlighedsgæld*. Han føler, han skal kunne betale den. *Epilogen* viser, at det kan han ikke. Som det hedder om den elsker, Silvio og Clara møder i Genova: han havde *det sky, hastige Blik som en af Livets betalingsudygtige, men beredte Skyldnere*. Blomster til sin elskede kan han ikke give; han kan i anarkistisk desperation *plyndre Blomsterboden* – handlingen har dog hverken kvindens eller fortællerens sympati.

I denne dobbelttone af triumf og magtesløshed toner bogen ud. Hans *Vilje har voxet sig skøn* hedder det på bogens sidste linie; spørgsmålet er da, hvad han skal stille op med den¹⁵. Claussen besvarer det selv med udsendelsen af sin socialistisk-erotiske utopi, skuespillet *Arbejdersken* (1898), der nu – i udvidet form – i *en Sum skal give alt det bedste*, han har *at fortælle om arbejdende Masser og deres Skønhedslængsel*. Med stykkets fiasko oplevede han sit livs fiasko.